

Dirk Musschoot: 'Moeder is weg.' Als alzheimer het leven verandert. Uitgeverij Lannoo, Tielt/Arnhem 2009. ISBN 9789020983098. (Dementie/PO/1)
<http://www.dirkmusschoot.be/>

Soort Boek/ Stijl: Ervaringsverhaal van Dirk Musschoot waarin hij de laatste periode van het leven van zijn moeder beschrijft. Zij ging toen dementeren. Mooi geschreven, goed leesbaar, openhartig, met ontroerende en soms ook pijnlijke beschrijvingen. Achterin het boek is een aantal adressen opgenomen en twee lijsten met boekentips, zowel voor de jeugd als voor volwassenen.

Over de schrijver: De Belg Dirk Musschoot (1961) is journalist. Hij groeide op in een gezin met drie kinderen, werkte o.a. als onderwijzer en voor de radio te Gent. Hij schreef reportages voor het jongerentijdschrift Top Magazine, werd adjuncthoofdredacteur van de krant Het Volk en in 1995 voor de cultuurredactie van Het Nieuwsblad. Dirk is nu algemeen reporter op de redactie van Het Nieuwsblad/De Gentenaar/Het Volk. Ondertussen schreef hij boeken, zowel voor de jeugd als voor volwassenen, waarvan er vele zijn vertaald in het Frans, Italiaans, Duits en Deens. Dirk Musschoot woon met vrouw en kinderen in Gent.

Korte beschrijving: In dit boek beschrijft Dirk Musschoot hoe zijn moeder dement werd en wat voor impact dat heeft gehad op haar leven en dat van haar kinderen. Hij beschrijft hoe te zien was dat het dementeren begon. Dirk en de omgeving zagen o.a. hoe ze zaken vergat, vervuilde, de weg kwijt raakte, angstig was. Maar als ze zich zoveel zorgen gaan maken dat ze de huisarts en andere hulpverleners om raad vragen, zien die geen kenmerkend gedrag. Dan wordt het zorgen voor Dirks moeder door de familie en vrienden geïntensiveerd, totdat het echt niet meer gaat. Zijn moeder wordt dan in een ziekenhuis opgenomen en iedereen kan bijkomen. Vanuit het ziekenhuis gaat zij naar verzorgingshuis Zonnewende. Dirk beschrijft dit proces en vooral ook wat het met hem doet. Hoeveel wroeging en schuldgevoelens hij heeft, hoe machteloos hij zich voelt. Hoe moeilijk het is om zijn moeder achteruit te zien gaan en weg te sturen uit een huis waar ze 50 jaar heeft gewoond. Hij heeft heel even overwogen om zijn moeder bij hem in huis te nemen, maar weet meteen dat dat geen optie is. Hun levens passen niet meer bij elkaar. Hij beschrijft in het boek ook de sfeer van het verzorgingshuis en wat hij daarvan vindt. Eenmaal daar opgenomen gaat zijn moeder snel achteruit, de mist in haar hoofd is er dan bijna altijd. Binnen een half jaar zit ze in een rolstoel, daarna krijgt ze slikproblemen en andere kwalen. Een palliatief dossier wordt opgemaakt en in 2003 sterft ze. Duidelijk is dat het ook voor haar familie en vrienden moeilijk was om iemand zo 'weg' te moeten zien gaan. Een aangrijpend boek.

Wat viel op: Hoe onverbloemd Dirk schrijft over de situatie waarin zijn moeder terecht komt. Een situatie die waarschijnlijk niemand hoopt mee te maken, maar die toch meerderen voor de kiezen krijgen. Dirk was getuige van de aftakeling van zijn moeder en heeft met dit boek haar persoon ook eer aangedaan. Dat is knap. In die situatie moeten besluiten genomen worden die niemand eigenlijk voor een ander wil nemen. Bijvoorbeeld dat zijn moeder opgenomen moet worden. Dirk stelt daarbij vragen die menigeen in een vergelijkbare situatie heeft en beschrijft pijnlijke situaties. Wat ik ook plezierig vind zijn de boekenlijsten. Mooie lijstjes. Het daagt me uit om zelf na te denken over een lijstje van boeken rond deze ziekte.

Om verschillende kanten van dementie te belichten zou ik de volgende top 6 willen voorstellen: J. Bernleff: 'Hersenschimmen' (1984), Stella Braam: 'Ik heb alzheimer. 'Het verhaal van mijn vader (2005), Philip Kooke: 'Ik laat je nooit in de steek.' Hoe mijn vader alzheimer kreeg en veranderde van patiënt in prooi' (2007), Bère Miesen: 'Het Alzheimer café (2002) Evert van Rossum: 'Een vreemde kostganger in mijn hoofd.' Mijn leven met alzheimer (2009) en dit boek. Zo hoop ik dat veel kanten van situaties en belevingen waarin dementerende mensen en hun familie worden toegelicht en tot begrip zullen leiden.

Citaten: Pag. 58: 'We besluiten onze waakzaamheid op te voeren en te wachten op het volgende incident. Wat kunnen we anders doen? Een verwittigd man is er twee waard. Daarom bellen we met z'n allen enkele familieleden op, burens en enkele goede vrienden om hun te vertellen wat er volgens ons aan de hand is. Volgens ons, want voorlopig is er geen arts die ons volgt in ons verhaal. Mijn broer, mijn zus en ik krijgen verbazingwekkend genoeg nagenoeg overal dezelfde reactie: 'We hadden het wel gedacht.' (...) 'Waarom hebben jullie ons dat allemaal niet eerder verteld? Het antwoord op die vraag is eensluidend: 'Toch een beetje delicaat, niet? Het gaat al snel lijken op bemoeienis.'

Pag. 66- 67: 'Ik bezoek rusthuizen die op ziekenhuizen lijken, ik drink kloosterkoffie, ik ruik urine en hoor mensen met een oud stemmetje om hulp roepen. TL-lampen strooien vuil licht over de betegelde en hier en daar gebarsten vloer. Ik heb gelezen over het personeelstekort in de rusthuizen. 'Bij ons komen de bewoners niets te kort', ontwijkt de onderdirecteur mijn vraag daarover en ik voel meteen dat hij niet helemaal de waarheid spreekt.'

Pag.110: 'Ze komt niet meer naar buiten, dus wij gaan naar haar toe. (...) 'Voor het eerst is ze me voor. Zij is eerst. Niet met woorden, dat gaat allang niet meer. (...) Ze is me voor met die ogen die vol tranen springen. (...) Een verpleegkundige denkt dat er iets is. Iets fysieks, bedoel ik. Ja, ze heeft wel vaker braakneigingen. Ik zie dat het dát niet is. Het is de confrontatie, mijn aanwezigheid en het feit dat zij daar zo ligt, hoopje verwrongen mens in een triestige rolstoel. Ik weet het en voor een keer: zij weet het ook. Dat doet meer pijn dan een mens kan vermoeden. Voor mij, maar zo te zien ook voor haar.'

Recensies: zie ook <http://www.dirkmusschoot.be/nieuws.html> en <http://www.houvast.be/phpBB2/viewtopic.php?t=33875> Mararangi: In 'Moeder is weg' geeft journalist Dirk Musschoot een eerlijke kijk op hoe het zijn moeder, hemzelf, zijn broer, zus en de anderen is vergaan in het gezelschap van meneer Alzheimer. Naar aanleiding van de agressieve vorm van A. waaraan mijn mama overleden is ben ik op zoek gegaan naar wat lectuur over deze ziekte. Het boek was soms heel confronterend, soms heel herkenbaar, maar tegelijkertijd heb ik beseft dat ons, maar vooral mijn mama heel veel pijn en verdriet is gespaard gebleven doordat de ziekte bij haar op enkele dagen tijd tot haar overlijden heeft geleid. Ze heeft niet de aftakeling meegemaakt die zo typerend is voor A. Iedereen die met dementie en/of alzheimer te maken heeft : dit boek is gewoon uit het leven gegrepen, zonder veel franje, een aanrader.